בְּתוֹךְ הַנַּחַל

דִּבּוּרִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים, מְעוֹרְרִים, מְעִירִים וּמְחַזְּקִים לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אֲשֶׁר **בְּתוֹךְ הַנַּחַל** נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה נִמְצָאִים, וּמִתּוֹךְ נַחַל קָדוֹשׁ זֶה נוֹבְעִים, לְהַחֲיוֹת נְפָשׁוֹת עַם יִשְׂרָאֵל הַצְּמֵאִים, שֶׁנִּשְׁמְעוּ עַל־יְדֵי הָאִי״שׁ אֲשֶׁר עַל הָעֵדָה, כְּבוֹד קְדֻשַּׁת מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ, עֲטֶרֶת רֹאשֵׁנוּ, חִיּוּת נַפְשֵׁנוּ, רֹאשׁ חֲבוּרָתֵנוּ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב הָרַה״ץ **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶער** שְׁלִיט״א

סְעֻדָּה שְׁלִישִׁית פָּרָשַׁת הַאֲזִינוּ – שַׁבָּת שׁוּבָה תשפ״א

בְּעֵת רַעֲוָא דְּרַעֲוִין שֶׁל פָּרָשַׁת הַאֲזִינוּ – שַׁבָּת שׁוּבָה תשפ״א, דִּבֵּר מוֹ״ר שְׁלִיטַ״א דִּבּוּרִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים מִמַּעֲלַת יוֹם־הַכִּפּוּרִים וְעֵרְבוֹ שֶׁל הַיּוֹם־הַקָּדוֹשׁ, עַל־פִּי דִּבְרֵי הַטּוּר בְּהִלְכוֹת יוֹם־כִּפּוּרִים

***

פָּתַח וְאָמַר מוֹ״ר שְׁלִיטַ״א: חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עוֹמְדִים אָנוּ לִפְנֵי קְדֻשָּׁה נִשְׂגָּבָה מְאֹד - יוֹם־הַכִּפּוּרִים הַקָּדוֹשׁ. וְהִנֵּה קֹדֶם יוֹם־הַכִּפּוּרִים, יֶשְׁנוֹ עֶרֶב **יוֹם־כִּפּוּר**, וּבוֹ מִצְוָה לְהַרְבּוֹת בָּאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, וּמַעֲלָתָהּ כֹּה גְּדוֹלָה עַד שֶׁאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: ׳**תְּנֵי רַב חִיָּא בַּר רַב מִדְּפִתִּי, וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ, וְכִי בְּתִשְׁעָה מִתְעַנִּין וְהֲלֹא בַּעֲשָׂרָה מִתְעַנִּין? לְלַמֶּדְךָ שֶׁכָּל הָאוֹכֵל וְשׁוֹתֶה בְּט׳ מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ הִתְעַנָּה תִּשְׁיעִי וַעֲשִׂירִי׳**; נִמְצָא אֵפוֹא, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ ג׳ תַּעֲנִיּוֹת - ב׳ הַתַּעֲנִיּוֹת לְמִי שֶׁאוֹכֵל וְשׁוֹתֶה בְּעֶרֶב יוֹם־כִּפּוּר, שֶׁזֶּה ״תִּשְׁיעִי וַעֲשִׂירִי״, וְעוֹד תַּעֲנִית אַחַת שֶׁאָנוּ צָמִים בְּפֹעַל מַמָּשׁ, וְיָדוּעַ חֲשִׁיבוּת וּמַעֲלַת ג׳ תַּעֲנִיּוֹת, שֶׁזֶּה נֶחְשָׁב כְּאִלּוּ הִתְעַנָּה הָאָדָם תַּעֲנִיּוֹת רַבּוֹת וְכוּ׳, וְיֵשׁ לָנוּ אֶת הַהִזְדַּמְּנוּת לְכָךְ עַתָּה, כְּשֶׁזּוֹכִים לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת בְּעֶרֶב יוֹם־כִּפּוּר, וּלְהִתְעַנּוֹת בְּיוֹם־הַקָּדוֹשׁ בְּעַצְמוֹ.

וְהִנֵּה עָלֵינוּ לְהָבִין מַהוּ כָּל הָעִנְיָן שֶׁל עֶרֶב **יוֹם־כִּפּוּר** - שֶׁאוֹכְלִים וְשׁוֹתִים בּוֹ וְכוּ׳, וְאַחַר־כָּךְ יֵשׁ אֶת **יוֹם־כִּפּוּר** בְּעַצְמוֹ, הֲרֵי לִכְאוֹרָה הַהֲכָנָה לְיוֹם־כִּפּוּר צְרִיכָה לִהְיוֹת גַּם־כֵּן בְּתַעֲנִית... דְּהֵינוּ אִם אָנוּ רוֹצִים לְהָכִין עַצְמֵנוּ לְכָזֹאת קְדֻשָּׁה נוֹרָאָה שֶׁמּוֹפִיעָה בְּאוֹתוֹ יוֹם הַקָּדוֹשׁ, עָלֵינוּ לָצוּם לְשֵׁם כָּךְ... וּמַהוּ שֶׁכָּל הַהֲכָנָה הִיא דַּיְקָא עַל־יְדֵי אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה גַּשְׁמִית?

וּבְהַקְּדִים יֵשׁ לוֹמַר, שֶׁיּוֹם־כִּפּוּרִים הוּא יוֹם שִׂמְחָה גְּדוֹלָה לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים, וְכִדְאִיתָא בְּדִבְרֵי הַתַּנָּא־דְּבֵי־אֵלְיָהוּ (פֶּרֶק א, אות ה): ׳**יָמִים יָצְרוּ וְלוֹ אֶחָד בָּהֶם** (תְּהִלִּים קלט, טז) - **זֶה יוֹם־הַכִּפּוּרִים לְיִשְׂרָאֵל, לְפִי שֶׁהָיְתָה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁנָּתְנוּ בְּאַהֲבָה לְיִשְׂרָאֵל. מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה, לְמֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם שֶׁהָיוּ עֲבָדָיו וּבְנֵי בֵּיתוֹ מוֹצִיאִין אֶת הַזְּבָלִים וּמַשְׁלִיכִין אוֹתָם כְּנֶגֶד פֶּתַח בֵּית הַמֶּלֶךְ, וּכְשֶׁהַמֶּלֶךְ יוֹצֵא וְרוֹאֶה אֶת הַזְּבָלִים הוּא שָׂמֵחַ שִׂמְחָה גְּדוֹלָה. לְכָךְ נִדְמֶה יוֹם־הַכִּפּוּרִים שֶׁנָּתְנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּאַהֲבָה רַבָּה וּבְשִׂמְחָה. וְלֹא זוֹ בִּלְבַד, אֶלָּא בְּשָׁעָה שֶׁהוּא מוֹחֵל לַעֲוֹונוֹתֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֵין מִתְעַצֵּב בִּלְבָבוֹ, אֶלָּא שָׂמֵחַ שִׂמְחָה גְּדוֹלָה׳; נִמְצָא אִם־כֵּן, שֶׁאֵין שִׂמְחָה כְּשִׂמְחַת יוֹם־הַכִּפּוּרִים, שֶׁעַל זֶה הַמִּשְׁנָה אוֹמֶרֶת (תַּעֲנִית פֶּרֶק ד, מִשְׁנָה ח): ׳**לֹא הָיוּ יָמִים טוֹבִים לְיִשְׂרָאֵל כַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב וּכְיוֹם־הַכִּפּוּרִים**׳; כִּי זֶהוּ יוֹם־טוֹב, וְצָרִיךְ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְלַעֲסֹק כָּל הַיּוֹם בִּתְפִלָּה וּבִתְשׁוּבָה.

וְכָאָמוּר, הַהֲכָנָה לְאוֹתוֹ יוֹם גָּדוֹל וְשָׂמֵחַ הִיא דַּיְקָא עַל־יְדֵי רִבּוּי אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, וְעָלֵינוּ לְהָבִין מַהוּ הַלִּמּוּד הַמָּנָח בָּזֶה, וְאֵיךְ זֶה יִלָּוֶה אוֹתָנוּ לְכָל הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ.

עַל עִנְיָן הָאֲכִילָה בְּעֶרֶב יוֹם־כִּפּוּר, אִיתָא בְּדִבְרֵי הַטּוּר בְּהַאי לִישָׁנָא (אֹרַח־חַיִּים, הִלְכוֹת יוֹם־הַכִּפּוּרִים, סִימָן תרד): ׳**וְהוּא מֵאַהֲבַת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא צִוָּה**

לְהִתְעַנּוֹת אֶלָּא יוֹם אֶחָד בַּשָּׁנָה, וּלְטוֹבָתָם לְכַפֵּר עֲוֹנוֹתֵיהֶם, וְצוָּם שֶׁיֹּאכְלוּ וְיִשְׁתּוּ תְּחִלָּה כְּדֵי שֶׁיּוּכְלוּ לְהִתְעַנּוֹת וְשֶׁלֹּא לְהַזִּיק לָהֶם הָעִנּוּי, מָשָׁל לְמֶלֶךְ שֶׁהָיָה לוֹ בֵּן יָחִיד וְגָזַר עָלָיו לְהִתְעַנּוֹת יוֹם אֶחָד, וְצִוָּה לְהַאֲכִילוֹ וּלְהַשְׁקוֹתוֹ קֹדֶם כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לִסְבֹּל, וְכֵן נוֹהֲגִין לְהַרְבּוֹת בּוֹ בִּסְעֻדָּה׳.

מַמְשִׁיךְ הַטּוּר וּמֵבִיא מַעֲשֶׂה בְּשֵׁם הַמִּדְרָשׁ: ׳וּמֵבִיא בַּמִּדְרָשׁ מַעֲשֶׂה בְּשׁוֹטֵר הָעִיר שֶׁאָמַר לְעָבְדּוֹ קְנֵה לִי דָּגִים, וְלֹא מָצָא אֶלָּא דָּג אֶחָד, וְנָתַן בּוֹ זָהוּב, וְהָיָה שָׁם יְהוּדִי חַיָּט וְהוֹסִיף עָלָיו עַד שֶׁהֶעֱלוּהוּ לַחֲמִשָּׁה - וְנִשְׁאַר לַחַיָּט; בָּא הָעֶבֶד אֶל אֲדוֹנָיו וְסִפֵּר לוֹ כָּל הַמְּאֹרָע, שָׁלַח הַשּׁוֹטֵר אַחַר הַחַיָּט וְאָמַר לוֹ: מַה מְּלַאכְתְּךָ? אָמַר לוֹ: חַיָּט, אָמַר לוֹ: וְלָמָּה קָנִיתָ דָּג שָׁוֶה זָהוּב בַּחֲמִשָּׁה זְהוּבִים? וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁלְּקַחְתּוֹ מִיָּד עַבְדִּי שֶׁשִּׁלַּחְתִּיו לִקְנוֹתוֹ לִי; הֵשִׁיב לוֹ: וְהֵיאַךְ לֹא אֶקְנֶנּוּ אֲפִלּוּ בַּעֲשָׂרָה זְהוּבִים כְּדֵי לְאוֹכְלוֹ בְּיוֹם כָּזֶה שֶׁצִּוָּנוּ הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְשֶׁאָנוּ בְּטוּחִים שֶׁהַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא יְכַפֵּר לָנוּ עֲוֹנוֹתֵינוּ; אָמַר לוֹ: אִם-כֵּן יָפֶה עָשִׂיתָ, וּפְטָרוֹ וְהָלַךְ לְשָׁלוֹם׳; עַד כָּאן דְּבַר הַמַּעֲשֶׂה.

וְהִנֵּה, הַמְּעַיֵּן בְּדִבְרֵי ה׳בֵּית-יוֹסֵף׳ שָׁם יִרְאֶה שֶׁהוּא תָּמֵהַּ כַּמָּה תְּמִיהוֹת בִּדְבַר מַעֲשֶׂה זֶה, וּמְיַשֵּׁב זֹאת עַל-פִּי פְּשָׁט, וּבֶאֱמֶת עָלֵינוּ לְהָבִין מַה פֵּשֶׁר הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה, וּמָה לִמּוּד יֵשׁ בּוֹ לְעוּבְדָא וּלְמַעֲשֶׂה, וּמַה הָרֶמֶז וְהַסּוֹד שֶׁיֵּשׁ בַּדָּבָר.

עָלֵינוּ לָדַעַת, שֶׁיּוֹם-הַכִּפּוּרִים זֶהוּ יוֹם אֶחָד בְּשָׁנָה, שֶׁבּוֹ אָנוּ מִתְנַקִּים לְגַמְרֵי מִכָּל הַזֶּבֶל וְהַלְכְלוּךְ שֶׁהִצְטַבֵּר אֶצְלֵנוּ, וּמַחְדִּירִים הֵיטֵב בְּעַצְמֵנוּ שֶׁצְּרִיכִים פַּעַם אַחַת וּלְתָמִיד לְהַפְסִיק עִם כָּל הַשְׁטוּיוֹת! לְהִתְנַתֵּק כְּבָר מִכָּל הַמַּכְשִׁירִים הַטְּמֵאִים, לְגַמֵּר כְּבָר עִם כָּל הַמַּחֲלוֹקוֹת וְהַמְּרִיבוֹת, וּלְהַתְחִיל הַתְחָלָה חֲדָשָׁה בְּחַיֵּינוּ! יוֹם-כִּפּוּרִים נִתַּן לָנוּ כְּיוֹם אֶחָד בַּשָּׁנָה שֶׁבּוֹ עָלֵינוּ לְהִתְעוֹרֵר מֵהַשֵּׁינָה שֶׁלָּנוּ וְנַחְלִיט אַחַת וּלְתָמִיד לְהַפְסִיק עִם כָּל זֶה!

יָמִי חַיֵּי הָאָדָם עוֹבְרִים וְחוֹלְפִים בִּמְהִירוּת מְאֹד גְּדוֹלָה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קמד, ד) "אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר", וּמַכְרִחִים פַּעַם לְהִתְעוֹרֵר וְלוֹמַר: עַד מָתַי נִבְלֶה אֶת יָמֵינוּ בְּשְׁטוּיוֹת וַהֲבָלִים?! עַד מָתַי נִהְיֶה שְׁקוּעִים בְּמַכְשִׁירִים הַטְּמֵאִים וּמְטוּמְאִים הַלָּלוּ?! מָתַי כְּבָר נִתְעוֹרֵר מִשְּׁנָתֵינוּ הָעֲמֻקָּה?!...

עַל זֶה נָתַן לָנוּ הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא אֶת יוֹם-הַכִּפּוּרִים, שֶׁהוּא יוֹם שֶׁל סְלִיחָה וּמְחִילָה, וּבוֹ מִתְעוֹרְרִים לָזֶה הֵיטֵב, לְהַתְחִיל הַתְחָלָה חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי.

אַךְ כָּאָמוּר, לִפְנֵי אוֹתוֹ יוֹם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ יֵשׁ לָנוּ אֶת "עֶרֶב יוֹם-הַכִּפּוּרִים", שֶׁאָז הִיא הַהֲכָנָה לְיוֹם-כִּפּוּרִים, וּבוֹ דַּיְקָא אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים, מַדּוּעַ? כִּי בִּלְתִּי אֶפְשָׁרִי לָאָדָם שֶׁהוּא יִתְהַפֵּךְ בְּבַת-אַחַת מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה, וּכְמוֹ בְּגַשְׁמִיּוּת, שֶׁלֹּא יְכוֹלִים לַעֲבֹר תֵּכֶף וּמִיָּד מִדָּבָר מְסֻיָּם אֶל הַהֶפֶךְ מִמֶּנּוּ, אֶלָּא צְרִיכִים דֶּרֶךְ מְמֻצַּעַת שֶׁתְּאַזֵּן בֵּין שְׁנֵי הַקִּיצוֹנִיּוּת, וְעַל-כֵּן אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים בְּעֶרֶב יוֹם-כִּפּוּר, וְאַדְרַבָּה, זוֹהִי מִצְוָה גְּדוֹלָה מְאֹד אָז, כִּי כָּל זֶה הוּא דֶּרֶךְ וְהֲכָנָה כְּדֵי לְהַגִּיעַ מוּכָנִים אֶל הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ - יוֹם-הַכִּפּוּרִים, שֶׁבּוֹ אָנוּ מַכְנִיעִים אֶת הַחֹמֶר לְגַמְרֵי, וְכָךְ לֹא יַפְרִיעַ לָנוּ כָּל זֶה כְּלָל וּכְלָל, וְנִהְיֶה כְּדֻגְמַת מַלְאָכִים מַמָּשׁ...

וְעַל-פִּי כָּל זֶה נָבִין הֵיטֵב אֶת דִּבְרֵי הַטּוּר הַנַּ"ל, כִּי הַדָּג מְרַמֵּז עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּמְשְׁלוּ לְדָגִים שֶׁבַּיָּם, וְהַחַיָּט זֶה הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא תּוֹפֵר אֶת מַלְבּוּשֵׁי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל - שֶׁהֵם קְרוּעִים וּמְרוּטִים מֵחֲמַת שֶׁהֵיצֶר הָרָע הִפִּיל אוֹתָם הֵיכָן שֶׁהִפִּיל אוֹתָם, וְעַתָּה הֵם קְרוּעִים לְגַמְרֵי וְכוּ׳, וְהַצַּדִּיק בָּא עִם מְסִירוּת נַפְשׁוֹ, וְתוֹפֵר אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַקְּדוֹשִׁים.

אַךְ לְעֻמַּת זֹאת יֵשׁ אֶת אוֹתוֹ שׁוֹטֵר, רֶמֶז לְהַיֵּצֶר הָרָע, שֶׁבָּא וְלוֹחֵם בָּאָדָם וְרוֹצֶה לְהַפִּילוֹ, וְלָכֵן הוּא שָׁלַח אֶת שְׁלִיחוֹ שֶׁיִּרְכֹּשׁ לוֹ דָּג, רֶמֶז לְכָל מִינֵי שְׁלוּחֵי הַסַּמ"ךְ-מ"ם שֶׁמְּנַסִּים לְקַנּוֹת אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל - הַדָּגִים הַקְּדוֹשִׁים - וּלְתוֹפְסָם בִּרְשָׁתָם הַטְּמֵאָה.

וּבְאֵיזֶה סְכוּם הוּא מוּכָן לִקְנוֹת אֶת הַדָּג הַקָּדוֹשׁ? שׁוִּי שֶׁל זָהוּב אֶחָד וְיָחִיד, שֶׁזֶּה רֶמֶז עַל פִּתּוּיֵי הַיֵּצֶר הָרָע, שֶׁבָּא לָאָדָם עִם דָּבָר אֶחָד וְיָחִיד - רַק נוֹתֵן לוֹ מַכְשִׁיר אֶחָד טָמֵא, וּכְבָר הָרַס אוֹתוֹ לְגַמְרֵי...

אֲבָל הַחַיָּט - שֶׁזֶּה הַצַּדִּיק, הוּא לֹא מְוַתֵּר כְּלָל וּכְלָל, אֶלָּא הוּא זֶה שֶׁרוֹכֵשׁ וְלוֹקֵחַ אֶת הַדָּג, וְאֵיךְ הוּא זוֹכֶה בּוֹ? עַל יְדֵי חֲמִשָּׁה זְהוּבִים, שֶׁזֶּה מְרַמֵּז עַל חֲמִשָּׁה הָעִנּוּיִים שֶׁיֵּשׁ לָנוּ בְּיוֹם-כִּפּוּר, שֶׁאָז אָנוּ יוֹצְאִים מִכָּל הַטְּמֵאוֹת, וְזוֹכִין לְטָהֳרָה אֲמִתִּית, זוֹכִים בְּכֹחַ הַצַּדִּיקִים לְהִטָּהֵר מִכָּל הַטֻּמְאוֹת!

וְכָל זֶה נַעֲשֶׂה דַּיְקָא בְּעֶרֶב יוֹם־כִּפּוּר, כִּי בָּזֶה טָמוּן כָּל סוֹד הַהַצָּלָה שֶׁל אוֹתָהּ נְשָׁמָה יְקָרָה, שֶׁאָמְנָם זֶה נִתָּקִים עַל יְדֵי חֲמֵשֶׁת הָעִנּוּיִים שֶׁל יוֹם־הַכִּפּוּרִים כַּנַּ״ל, אֲבָל בִּשְׁבִיל זֶה מְכָרְחִים אֶת הַהֶכְנָה שֶׁל עֶרֶב־יוֹם־הַקָּדוֹשׁ – לְהַרְבּוֹת בְּדִבְרֵי מַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה, וּלְהַשְׁקִיעַ בָּזֶה מְאֹד, כִּי זֶה סוֹלֵל אֶת הַדֶּרֶךְ לִקְרַאת הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ...

וְחֵלֶק מֵאוֹתָהּ הֶכְנָה שֶׁל עֶרֶב יוֹם־כִּפּוּר, מִלְּבַד הָאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, הוּא עִנְיַן הַטְּבִילָה בְּמִקְוֶה, שֶׁאָז מִנְהָג כָּל יִשְׂרָאֵל לְטַהֵר עַצְמָם בְּמֵי הַמִּקְוֶה הַקְּדוֹשִׁים [וַאֲפִלּוּ אֵלּוּ שֶׁלֹּא מְדַקְדְּקִים בָּזֶה כָּל הַשָּׁנָה – בְּעֶרֶב יוֹם־כִּפּוּר כֻּלָּם מַקְפִּידִים לִטְבֹּל; אָכֵן, אֲנַחְנוּ מְדַקְדְּקִים מְאֹד בִּטְבִילַת מִקְוֶה בְּכָל יוֹם, כִּי קִבַּלְנוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל כְּאֵלּוּ גִּלּוּיִים נִפְלָאִים בְּמַעֲלַת הַטְּבִילָה בְּמִקְוֶה, אֲבָל בְּעֶרֶב יוֹם־כִּפּוּר, אַף אֵלּוּ שֶׁלֹּא מְדַקְדְּקִים בְּכָל הַשָּׁנָה – אָז הֵם טוֹבְלִים, וְיֵשׁ שֶׁטּוֹבְלִים כַּמָּה פְּעָמִים, וּצְרִיכִים כַּמָּה שֶׁיּוֹתֵר (בְּיוֹם־כִּפּוּר בְּעַצְמוֹ לֹא טוֹבְלִים, כִּי אָז זוֹכִין לִטְבֹּל בַּבֹּאֶר הָעֶלְיוֹנָה, בִּבְחִינַת ״בְּיהּ אֲנָא רָחִיץ״ – רָאשֵׁי־תֵּבוֹת בְּאֶ״ר), וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִים נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְהִנָּצֵל מִכָּל אֵלּוּ שֶׁרוֹצִים לְהַכְחִידָם וְלִקַּח לָהֶם הַכֹּחַ דִּקְדֻשָּׁה.

וְזֶהוּ שֶׁאָמַר לוֹ הַחַיָּט – זֶה הַצַּדִּיק, לְהַשּׂוֹטֵר – זֶה הַיֵּצֶר הָרָע: ״וְהֵיאַךְ לֹא אֶקָּנְנוּ אֲפִלּוּ בַּעֲשָׂרָה זְהוּבִים״, שֶׁזֶּה סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ עַל הָעֲשָׂרָה חִצִּים שֶׁהַסְּמָ״ךְ־מֵ״ם הִכְנִיס בָּאָדָם (עֵין סְפוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה יג), שֶׁכְּנֶגֶד זֶה יֵשׁ לָנוּ אֶת עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה, שֶׁהֵם עֲשָׂרָה יָמִים דִּיקָא, רֶמֶז לְאוֹתָם עֲשָׂרָה חִצִּים, וְחֵלֶק מֵאוֹתָם עֲשֶׂרֶת הַיָּמִים הוּא יוֹם־כִּפּוּר, שֶׁזֶּה הַשִּׁיא וְהַפִּסְגָּה שֶׁל עֲשֶׂרֶת הַיָּמִים, אֲבָל לִפְנֵי־כֵן יֵשׁ אֶת עֶרְבוֹ שֶׁל יוֹם, שֶׁכְּבָר אָז מַתְחִילִים לוֹמַר אֶת הַוִּדּוּיִים – בְּתִפְלַת מִנְחָה, וְעַל־יָדוֹ נִשְׁלָמִים עֲשֶׂרֶת הַוִּדּוּיִים שֶׁאוֹמְרִים בְּסֵדֶר הַכֹּל בְּאוֹתָם שְׁנֵי יָמִים קְדוֹשִׁים – עֶרֶב יוֹם־כִּפּוּר, וְיוֹם־כִּפּוּר בְּעַצְמוֹ, הַכֹּל רוֹמֵז לָעִנְיָן הָאָמוּר, שֶׁבְּכֹחַ שְׁנֵי יָמִים אֵלּוּ דַּיְקָא זוֹכִין לְטָהֳרָה שְׁלֵמָה וַאֲמִתִּית, וּלְהַמְשִׁיךְ זֹאת עַל כָּל הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ.

וְעַל־כֵּן בְּיוֹם־כִּפּוּר חַל יוֹם הַהִלּוּלָא שֶׁל הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ רַבִּי עֲקִיבָא, שֶׁהוּא זֶה שֶׁהִמְשִׁיל אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְדָגִים, וְכִדְאִיתָא בַּגְּמָרָא (בְּרָכוֹת סא:): **תְּנוּ רַבָּנָן, פַּעַם אַחַת גָּזְרָה מַלְכוּת הָרִשְׁעָה שֶׁלֹּא יַעַסְקוּ יִשְׂרָאֵל בַּתּוֹרָה, בָּא פַּפּוּס בֶּן יְהוּדָה וּמְצָאוֹ לְרַבִּי עֲקִיבָא שֶׁהָיָה מַקְהִיל קְהִלּוֹת בָּרַבִּים וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, אָמַר לֵיהּ עֲקִיבָא אִי אַתָּה מִתְיָרֵא מִפְּנֵי מַלְכוּת? אָמַר לוֹ אֶמְשֹׁל לְךָ מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה: לִשּׁוּעָל שֶׁהָיָה מְהַלֵּךְ עַל גְּב הַנָּהָר וְרָאָה דָּגִים שֶׁהָיוּ מִתְקַבְּצִים מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, אָמַר לָהֶם מִפְּנֵי מָה אַתֶּם בּוֹרְחִים? אָמְרוּ לוֹ מִפְּנֵי רְשָׁתוֹת שֶׁמְּבִיאִין עָלֵינוּ בְּנֵי אָדָם, אָמַר לָהֶם רְצוֹנְכֶם שֶׁתַּעֲלוּ לַיַּבָּשָׁה וְנָדוּר אֲנִי וְאַתֶּם כְּשֵׁם שֶׁדָּרוּ אֲבוֹתַי עִם אֲבוֹתֵיכֶם? אָמְרוּ לוֹ אַתָּה הוּא שֶׁאוֹמְרִים עָלֶיךָ פִּקֵּחַ שֶׁבַּחַיּוֹת? לֹא פִקֵּחַ אַתָּה אֶלָּא טִפֵּשׁ אַתָּה, וּמַה בְּמָקוֹם חַיּוֹתֵנוּ אָנוּ מִתְיָרְאִין, בְּמָקוֹם מִיתָתֵנוּ עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה; אַף אֲנַחְנוּ עַכְשָׁו שֶׁאָנוּ יוֹשְׁבִים וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה שֶׁכָּתוּב בָּהּ** (דְּבָרִים ל, כ) **״כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ״, כָּךְ אִם אָנוּ הוֹלְכִים וּמְבַטְּלִים מִמֶּנָּה עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה; נִמְצָא שֶׁהִמְשִׁיל רַבִּי עֲקִיבָא אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְדָגִים שֶׁבַּיָּם, שֶׁצְּרִיכִים לְהִשָּׁמֵר הֵיטֵב מִפְּנֵי הַשּׁוּעָל – זֶה הַסְּמָ״ךְ־מֵ״ם הַטָּמֵא – שֶׁאוֹרֵב לָהֶם לְרָעָתָם, וְכַמְּבֹאָר הֵיטֵב בְּמַעֲשֶׂה הַנַּ״ל הַמּוּבָא בְּדִבְרֵי הַטּוּר.**

וְהִנֵּה לִכְאוֹרָה יֵשׁ לְהָבִין, מַהוּ שֶׁעוֹשִׂים הַדָּגִים ׳קַל־וָחֹמֶר׳: ״וּמַה בְּמָקוֹם חַיּוֹתֵנוּ אָנוּ מִתְיָרְאִין, בְּמָקוֹם מִיתָתֵנוּ עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה״, לִכְאוֹרָה אֵין פֹּה שׁוּם ׳קַל־וָחֹמֶר׳, כִּי הֲרֵי בַּיַּבָּשָׁה הֵם מִיָּד מֵתִים... וְלִכְאוֹרָה הָיָה צָרִיךְ לוֹמַר בְּדִבְרֵי הַדָּגִים ״**אִם** בְּמָקוֹם חַיּוֹתֵנוּ אָנוּ מִתְיָרְאִים, הֲרֵי שֶׁבַּיַּבָּשָׁה אֲנַחְנוּ מִיָּד מֵתִים״, וּמַהוּ שֶׁהֵם עוֹשִׂים ׳קַל־וָחֹמֶר׳ בְּדִבְרֵיהֶם?

הָעִנְיָן מְבֹאָר הֵיטֵב עַל־פִּי כָּל הַנַּ״ל בְּדִבְרֵי הַטּוּר: אָכֵן יְכוֹלִים הַדָּגִים לַעֲשׂוֹת אֶת הַ׳קַל־וָחֹמֶר׳ הָאָמוּר, מַדּוּעַ? כִּי בֶּאֱמֶת, יְכוֹלִים הַדָּגִים לִחְיוֹת חוּץ לַיַּבָּשָׁה מֶשֶׁךְ זְמַן מוּעָט, וְעַל־כֵּן אָמְרוּ ׳קַל־וָחֹמֶר׳, שֶׁאִם יֵרְאִים בַּמַּיִם מֵהָרוֹצִים לְתוֹפְסָם, קַל־וָחֹמֶר שֶׁיַּחְשְׁשׁוּ מִחוּץ לַמַּיִם, שֶׁאָז בְּקַל יוֹתֵר לְתוֹפְסָם בְּאֵלּוּ הַכַּמָּה רְגָעִים שֶׁהֵם חַיִּים, שֶׁזֶּה הַפִּתּוּי שֶׁל הַשּׁוּעָל – הוּא הַסְּמָ״ךְ־מֵ״ם, שֶׁהוּא בָּא אֶל הָאָדָם – כְּמוֹ אֶל הַדָּגִים – וּמְפַתֶּה אוֹתוֹ שֶׁיָּסוּר לְמִשְׁמַעְתּוֹ רַק לִזְמַן מוּעָט, סַךְ הַכֹּל לְכַמָּה שְׁנִיּוֹת בּוֹדְדוֹת, שֶׁבְּאוֹתָן שְׁנִיּוֹת עֲדַיִן הַדָּג הַקָּדוֹשׁ יָכוֹל לִחְיוֹת, הַיְנוּ שֶׁהוּא יָכוֹל עוֹד לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, אֶת זֶה חָפֵץ הַיֵּצֶר הָרָע לְקַחַת מִמֶּנּוּ, לִגְזֹל אֶת הַחִיּוּת דִּקְדֻשָּׁה שֶׁלּוֹ, אֲבָל בְּכֹחַ הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים אֲנַחְנוּ עוֹנִים לוֹ – כְּמוֹ הַדָּגִים הַנַּ״ל – ״**אֲפִלּוּ לִקְצָת זְמַן אֵינֶנּוּ מוּכָנִים! לֹא מַקְשִׁיבִים לְךָ! לֵךְ מֵאִתָּנוּ!**״...

כִּי זוֹהִי דַּרְכּוֹ שֶׁל הַסָּמ״ך־מ״ם, שֶׁהוּא מַתְחִיל עִם הָאָדָם בִּדְבָרִים קְטַנִּים, וְכָךְ הוּא מַפִּיל אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, אֲבָל בְּכֹחַ הַצַּדִּיקִים אֲנַחְנוּ נִשְׁאָרִים דָּגִים חֲזָקִים וּטְהוֹרִים, יֵשׁ לָנוּ אֶת הַסִּימָנִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל ״סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת״, שֶׁזֶּה מְרַמֵּז עַל הַהֲגָנָה שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם עַל עַצְמוֹ מִפְּנֵי כָּל מִינֵי מַשְׁחִיתִים, וְהַכֹּחַ שֶׁל לְחִימָתוֹ נֶגֶד כָּל מִינֵי טֻמְאָה, וַאֲפִלּוּ שֶׁהַיֵּצֶר הָרָע מְנַסֶּה לְהוֹרִיד לָנוּ אֶת הַסְּנַפִּיר וְהַקַּשְׂקֶשֶׂת עַל־יְדֵי הַמַּכְשִׁירִים הַטְּמֵאִים וְהַפְּסוּלִים – עוֹמְדִים נֶגְדּוֹ כְּחוֹמָה בְּצוּרָה שֶׁמַּחְשַׁבְתּוֹ הָרָעָה לֹא תִּצְלָח!

אֵלּוּ הַמַּכְשִׁירִים הַטְּמֵאִים זוֹ זוֹ הָעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁל 'בַּעַל פְּעוֹר', וְאָדָם צָרִיךְ לְבָעֵר אֶת זֶה מִמֶּנּוּ! תּוֹצִיא אֶת זֶה מִמְּךָ! כְּשֶׁאַתָּה בָּא לִטְבֹּל בְּעֶרֶב יוֹם־כִּפּוּר, תִּשְׁמֹר מְאֹד שֶׁלֹּא תִּהְיֶה בִּבְחִינַת "טוֹבֵל וְשֶׁרֶץ בְּיָדוֹ", רַחֲמָנָא לִצְלָן; יֵשׁ לְךָ הַמַּכְשִׁיר הַטָּמֵא בַּכִּיס וְאַתָּה בָּא לִטְבֹּל... תּוֹצִיא זֹאת מִמְּךָ! עַד מָתַי זֶה יִהְיֶה אִתְּךָ?! מָה הַתַּכְלִית שֶׁיֵּשׁ לְךָ מִזֶּה?! הֲרֵי הַיָּמִים עוֹבְרִים, וּמָתַי תַּפְסִיק כְּבָר עִם כָּל הַשְּׁטוּיוֹת הָאֵלּוּ?!...

וּבִשְׁבִיל לִזְכּוֹת לִקְדֻשָּׁה, הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן שֶׁאָדָם צָרִיךְ הוּא לְהִתְחַזֵּק, שֶׁזֶּה כָּל הָעִנְיָן שֶׁל יוֹם־כִּפּוּר, וְכִדְאִיתָא בְּדִבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים הַנַּ״ל ״לֹא הָיוּ יָמִים טוֹבִים לְיִשְׂרָאֵל וְכוּ׳ שֶׁבָּהֶם בָּנוֹת יִשְׂרָאֵל יוֹצְאוֹת״ וְכוּ׳, כִּי הוּא יוֹם שֶׁל זִווּגִים, וְאָז הַזְּמַן לָאָדָם לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה עַל מְצִיאַת הַזִּווּג, וַאֲפִלּוּ שֶׁזֶּה נִשְׁמַע כְּדָבָר תָּמוּהַּ בְּעֵינֵי הָעוֹלָם – ״וְכִי עַל זֶה מִתְפַּלְּלִים בַּיּוֹם הַקָּדוֹשׁ בַּשָּׁנָה?״... כֵּן! כִּי זֶה מְקוֹר הַקְּדֻשָּׁה!

כְּמוֹ־כֵן צְרִיכִין לִזְכֹּר, שֶׁאַחַת מֵהַסִּבּוֹת שֶׁל שִׂמְחַת יוֹם־כִּפּוּר מֵחֲמַת שֶׁהוּא יוֹם שֶׁנִּתְּנוּ בּוֹ הַלּוּחוֹת הַשְּׁנִיּוֹת, כִּי אַחַר שֶׁהַלּוּחוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת שֶׁנִּתְּנוּ בְּקַבָּלַת הַתּוֹרָה נִשְׁבְּרוּ, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָה בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אֱלוּל לְמֶשֶׁךְ אַרְבָּעִים יוֹם, וְיָרַד בְּיוֹם־כִּפּוּר – יוֹם הָאַרְבָּעִים, שֶׁאָז נֶאֱמַר ״סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ״, וְזָכוּ עַם יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל אֶת הַלּוּחוֹת הַשְּׁנִיּוֹת, וְעַל כֵּן צְרִיכִים לִשְׁמֹר לְתַפֵּס אֵיזֶה זְמַן בְּיוֹם־כִּפּוּר כְּדֵי לִלְמֹד אֵילּוּ לְמוּדִים וְשִׁעוּרִים בַּתּוֹרָה, וּבִפְרָט בַּלַּיְלָה – שֶׁאָז עֲדַיִן יֵשׁ אֶת הַכּוֹחוֹת, אוֹ לִפְנוֹת בֹּקֶר, אוֹ בֵּין הַתְּפִלּוֹת, כִּי עַל פִּי רוֹב יֵשׁ הַפְסָקָה עַד מִנְחָה, וְיכוֹלִים אָז לַחֲטֹף לְמוּדִים וְשִׁעוּרֵי תּוֹרָה [מוֹהַרַא״שׁ הַקָּדוֹשׁ הִקְפִּיד שֶׁאָז יִהְיֶה הַשִּׁיעוּר שֶׁל הַדַּף הַיּוֹמִי].

וּלְכָל זֶה מַקְדִּימִים אֶת עֶרֶב יוֹם־כִּפּוּר, שֶׁאָז מַרְבִּים בִּסְעֻדּוֹת, וּמְכִינִים עַצְמֵנוּ כָּרָאוּי לִקְרַאת הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ, כְּדֵי שֶׁנִּזְכֶּה לְקַבֵּל טָהֳרָה אֲמִתִּית וּשְׁלֵמָה, וּבְכֹחַ יוֹם־כִּפּוּר זוֹכִין לְקַבֵּל אֶת הַטָּהֳרָה מֵהַצַּדִּיק – הוּא הַחַיָּט הַנַּ״ל, וּלְהִנָּצֵל מֵהַשּׂוֹטֵר – הוּא הַסָּמ״ך־מ״ם הַטָּמֵא, הַכֹּל בְּכֹחַ חֲמִשָּׁה הַזְּהוּבִים – אֵלּוּ חֲמִשָּׁה עִנְיָנִים שֶׁל הַיּוֹם, שֶׁבְּכֹחָם זוֹכִים לְקַבֵּל אֶת הַכֹּחַ לְכָל זֶה, וּלְהַמְשִׁיךְ מְחִילָה סְלִיחָה וְכַפָּרָה אֲמִתִּית.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעְזֹר לָנוּ שֶׁנִּזְכֶּה בֶּאֱמֶת לְהָכִין עַצְמֵנוּ לִקְרַאת הַקְּדֻשָּׁה הַנּוֹרָאָה הַזֹּאת, שֶׁזּוֹהִי הַפִּסְגָּה וְזֶהוּ הַשֹּׁיא לְכָל הָעֲבוֹדָה שֶׁהִתְחַלְנוּ בִּימֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקְּדוֹשִׁים, עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה, הַכֹּל כְּדֵי לְהַגִּיעַ לַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ – יוֹם־הַכִּפּוּרִים, שֶׁבּוֹ נִזְכֶּה לְהִטָּהֵר טָהֳרָה אֲמִתִּית וּשְׁלֵמָה, וּלְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמֵנוּ שָׁנָה טוֹבָה וּמְבֹרֶכֶת, שְׁנַת גְּאֻלָּה וִישׁוּעָה, אָמֵן וְאָמֵן!

מְכוֹן
'יְשָׁא מִדַּבְּרוֹתֶיךָ'
לְהוֹצָאַת שִׂיחוֹת מוֹ״ר הָרַהַ״צ שְׁלִיטַ״א
יַבְנְאֵל עִיר בַּרְסֶלְב,
עִיר שׁוֹמְרֵי הַלָּשׁוֹן, עִיר הַשִּׂמְחָה!